

Regionale samenwerking

Gemeenten in Nederland werken steeds meer samen. De gedachte erachter is dat gemeenten er complexe taken bij krijgen zoals de jeugdzorg. Samenwerken met andere gemeenten betekent meer slagkracht, efficiëntie en kwaliteit om de uitdagingen van deze tijd beter aan te kunnen. Aan de andere kant willen we dicht bij inwoners staan.

De Provincie Noord Brabant heeft alle Brabantse gemeenten na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014 gevraagd om uiterlijk in 2015 uit te werken hoe de toekomst van de gemeente er uit komt te zien. Als reactie hierop zien we bijvoorbeeld de voorgenomen ambtelijke samenvoeging van gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau en Gilze en Rijen. De Brabantse Wal-gemeenten gaan steeds meer samenwerken. Ook de gemeente Moerdijk werkt regelmatig samen met andere (omliggende) gemeenten.

Gemeente Moerdijk is benieuwd hoe haar bewoners tegen samenwerking aankijken. Aan de leden van het Moerdijkse burgerpanel zijn hierover vragen gesteld. In totaal hebben 261 panelleden de vragenlijst ingevuld.

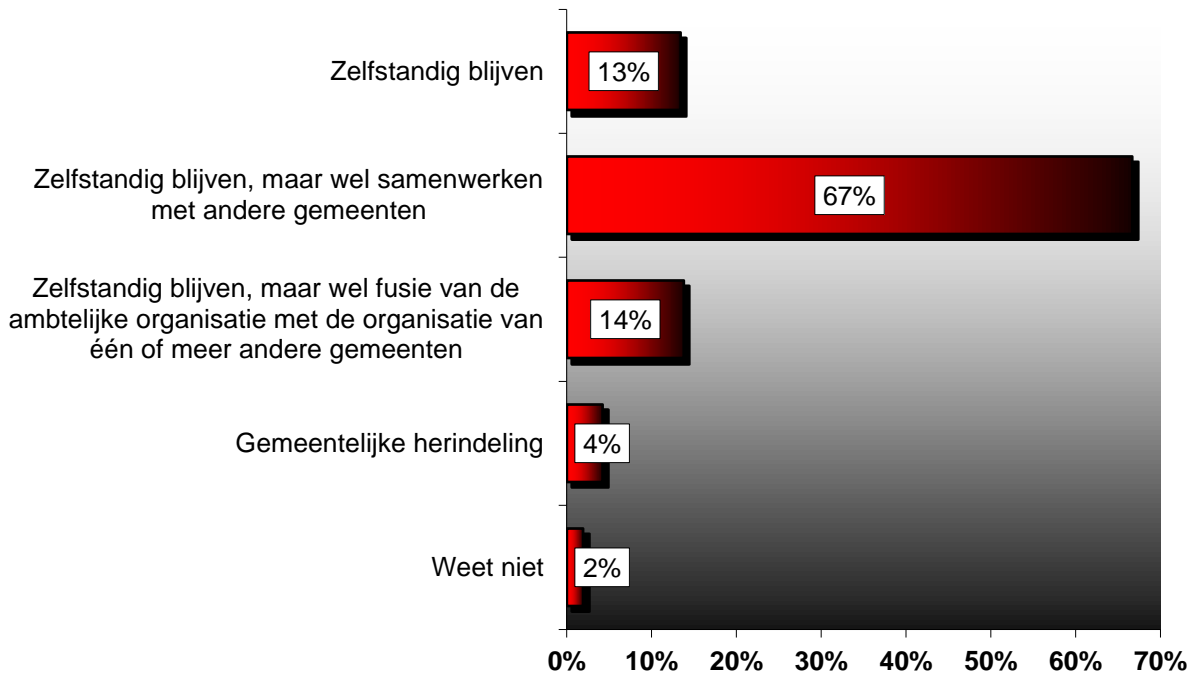
Belangrijkste bevindingen:

- Een ruime meerderheid van de bewoners wil dat Moerdijk als een zelfstandige gemeente samenwerkt met andere gemeenten.
- Als belangrijkste voordelen van samenwerking zien bewoners kostenbesparing en efficiencywinst en een grotere slagkracht als je samen met andere gemeenten optrekt.
- Het meeste genoemde nadeel van samenwerking is het groter worden van de afstand tussen burgers en de politiek/bestuurders.
- De gemeente moet (gaan) samenwerken als dat goedkoper is, de kwaliteit verbetert, je van andere gemeenten kunt leren of elkaar kunt versterken.
- Het overgrote deel, ruim driekwart, van de bewoners wil dat de gemeente Moerdijk samenwerkt met andere gemeenten.
- Er is een grote voorkeur voor samenwerking met de volgende (aangrenzende) gemeenten: Roosendaal, Halderberge, Etten-Leur, Zundert en Rucphen.

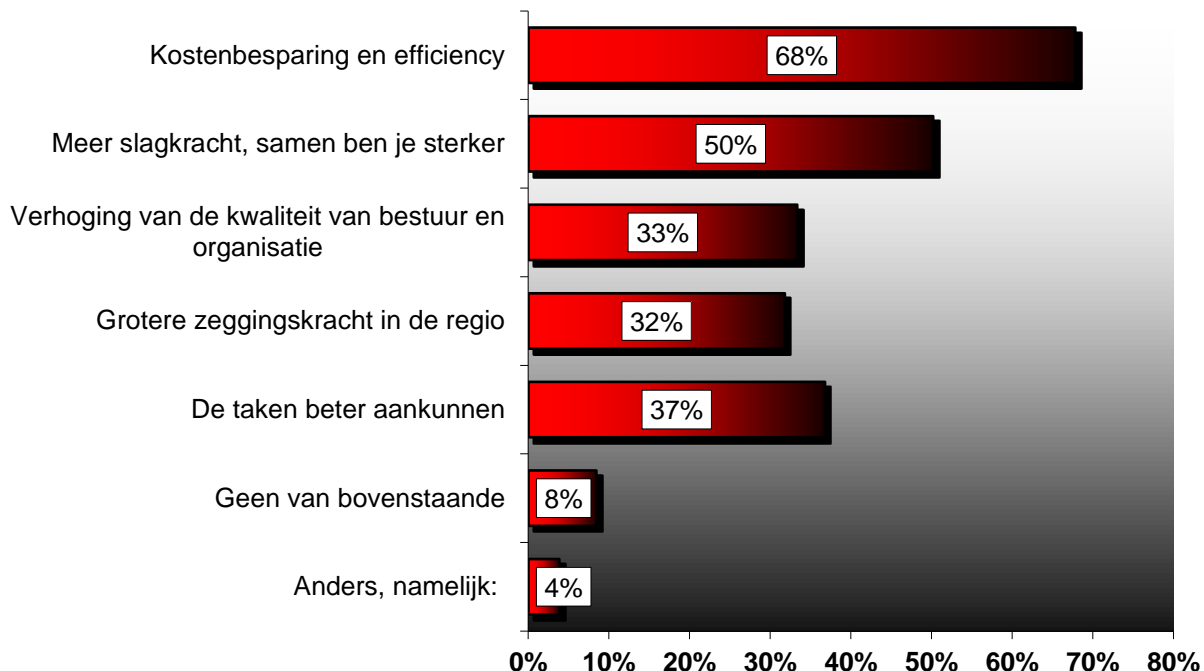
De antwoorden op alle vragen staan op de volgende bladzijden. De aanvullingen en goede raad die panelleden hebben gegeven, staan daar bij. De panelleden is namelijk ook gevraagd welke goede raad men aan de provincie Noord-Brabant wil geven als het gaat om regionalisering. Ruim 200 panelleden hebben dat, sommigen kort en bondig en anderen uitgebreid, gedaan. Hieruit blijkt onder andere dat inwoners het belangrijk vinden de eigen identiteit van Moerdijk te behouden.

De inbreng van bewoners wordt gebruikt om een reactie aan de provincie Noord-Brabant op te stellen. Wanneer de reactie van de gemeente Moerdijk gereed is wordt u hiervan op de hoogte gesteld.

Vraag 1: Hoe zou de toekomst van de gemeente Moerdijk er volgens u uit moeten zien?

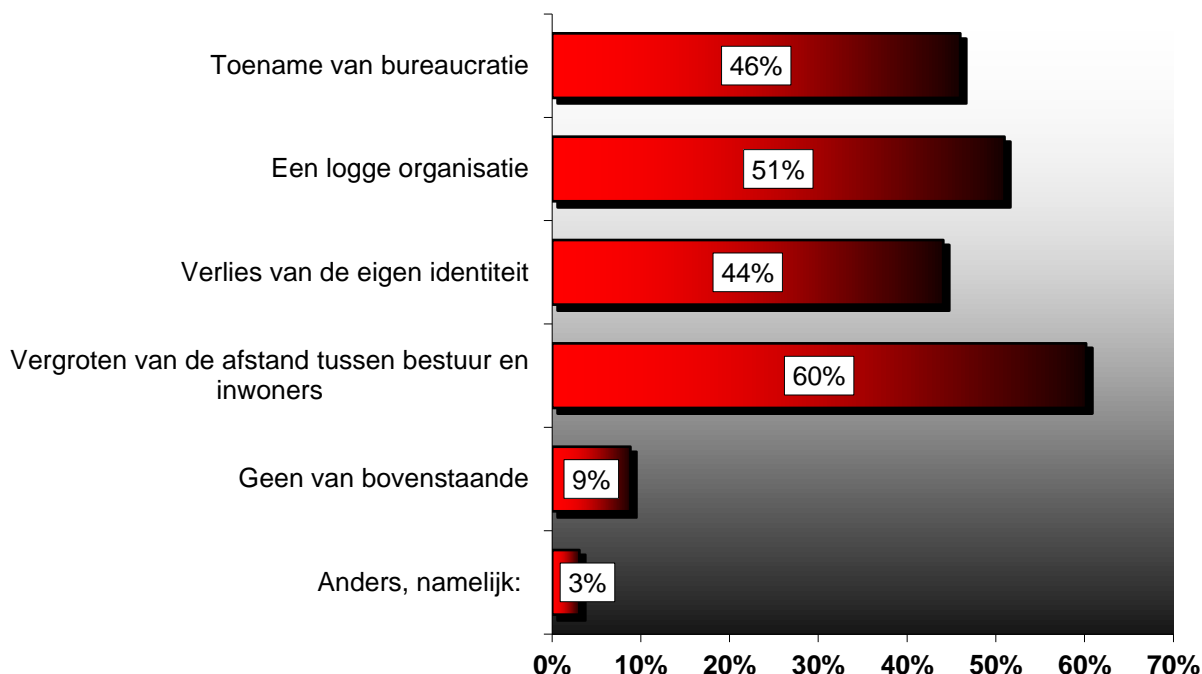
Vraag 2: Wat zouden volgens u voordelen kunnen zijn van samenwerking tussen gemeenten?
(meer antwoorden mogelijk)

Toelichting bij Anders, namelijk .....

- Meer informatie met elkaar delen zodat elke gemeente niet het wiel elke keer opnieuw hoeft uit te vinden. Als ze om de zoveel tijd bij elkaar in de keuken kunnen kijken dan komt er een bron van informatie vrij.
- Om de burger niet helemaal te vervreemden van de politiek is het niet wenselijk de gemeente op te laten gaan in een groter verband. Wij moeten af van als maar groter, geen liberale, onpersoonlijke door geld gedreven bestuur!! Terug naar de situatie van vóór de herindeling waar de aandacht voor elkaar groter was dan nu en de burger en politiek dicht bij elkaar stonden!
- Betere inpassing in regio. Willemstad past beter bij de Brabantse Wal qua toerisme. Huidige gemeente in Zevenbergen is 'ver weg' en havengericht etc. Geografisch zou ik graag bij Steenbergen/Bergen op Zoom horen.
- Zelfstandig blijven.
- Meer specifieke kennis van een onderwerp, kennis bundelen om uiteindelijk beter inzicht te verkrijgen en/of te behouden.
- Samenwerking is beter dan samengaan. Dat is in het verleden al meerdere malen bewezen. Als samenwerking goed gaat, dan kun je pas samengaan.
- Meer focus op bewoners in plaats van industrie.
- Het risico van het industrieterrein delen over een groter deel van de bevolking. Bijvoorbeeld kosten zoals chemiepack, met 37.000 man is dit risico te hoog.
- Zelfstandig blijven, dan heb je beter overzicht, dan kan je beter overzien wat er moet gebeuren, hoe groter hoe meer mensen het moeten besturen, des te meer verschillende opvattingen om de gemeente te besturen of te begeleiden. Dat is mijn ervaring, wat betreft het besturen van een bedrijf of een instelling. Ik ben jaren zelfstandig geweest, en jaren betrokken geweest bij de provinciale waterstaat van Noord-Brabant, met deze hoop ik u van dienst te kunnen zijn!!
- Van elkaars kennis gebruik maken en van elkaars fouten leren.

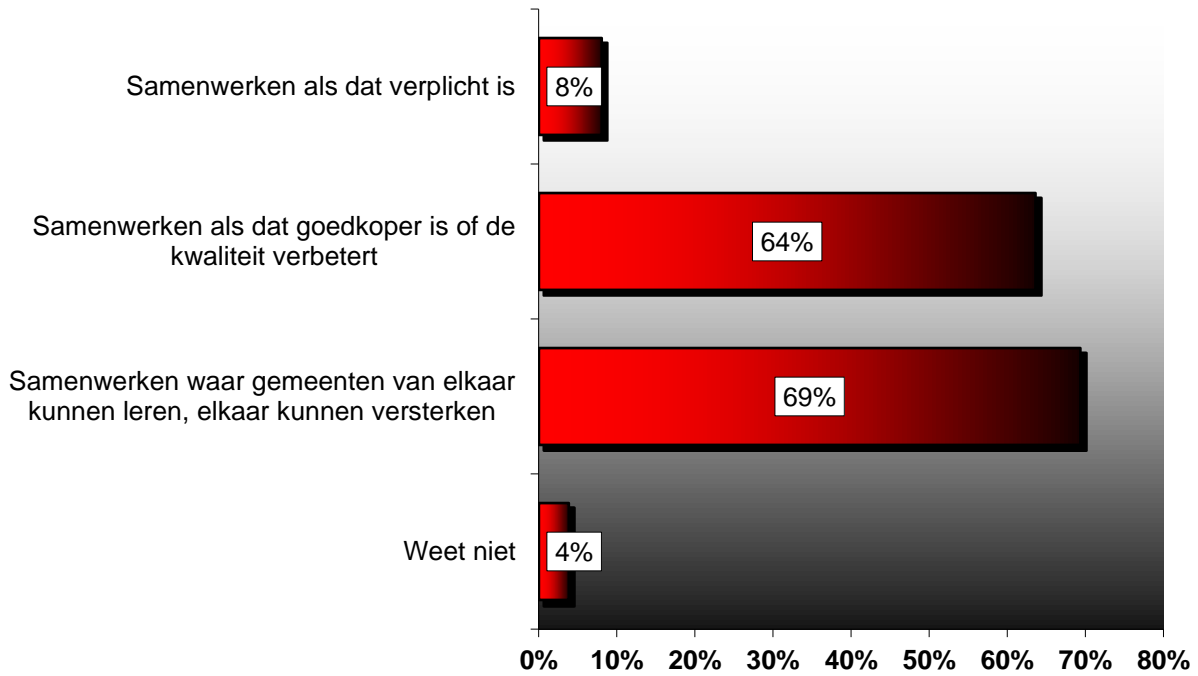
Vraag 3: Wat zouden volgens u nadelen kunnen zijn van samenwerking tussen gemeenten?
(meer antwoorden mogelijk)

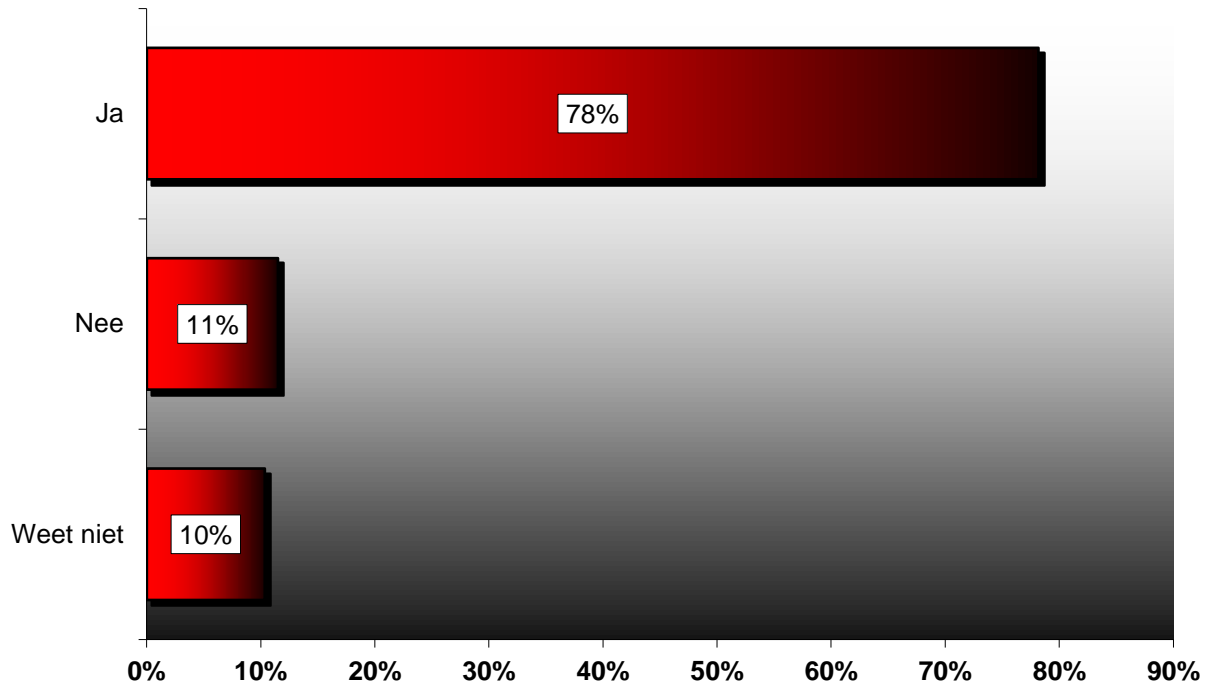
Toelichting bij Anders, namelijk ..... :

- Gemeente Moerdijk is nu al bezig met andere gemeenten. Dit werkt nog steeds niet naar behoren. De oppervlakte van Moerdijk heeft dezelfde oppervlakte als Amsterdam, alleen liggen onze kernen verder uit elkaar zonder behoorlijke verbindingen .
- Uit de hand lopende reorganisatiekosten.
- Onoverzichtelijk voor inwoners.
- Het antwoord op de volgende vraag is van belang: in hoeverre heeft de gemeente bij samenwerking een stemhebbende invloed op de besluitvorming en hebben grotere gemeenten meer invloed?
- Samenwerking moet de intentie hebben om bureaucratie te verminderen, de identiteit te behouden en zo kort mogelijk bij de burger te blijven. Wel kan een nadeel zijn dat een gemeente voordeel uit samenwerking wil halen ten koste van alles, maar dan praten we niet meer over samenwerking.
- Langere lijnen en minder besliskracht van de gemeente Moerdijk. Bepaalde voorzieningen verhuizen naar andere gemeenten verder weg en moeilijker bereikbaar zoals Werkplein naar Etten-Leur.
- Gewoon blijven zo het nu gaat, dat is de manier om overzicht te bewaren. Neem een zwembad, dat is nu al onmogelijk door de grootte van de gemeente.

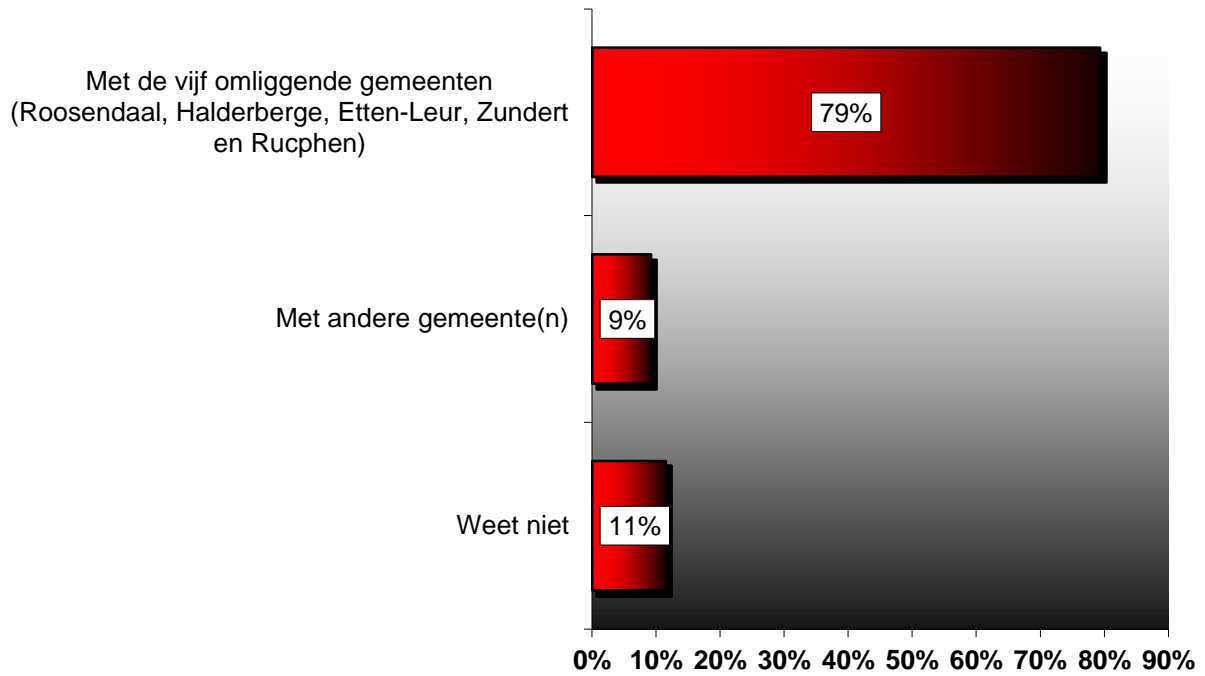
Vraag 4: Hoe denkt u over samenwerken met andere gemeenten?
(meer antwoorden mogelijk)

Vraag 5: Bent u voorstander van samenwerking tussen gemeenten?

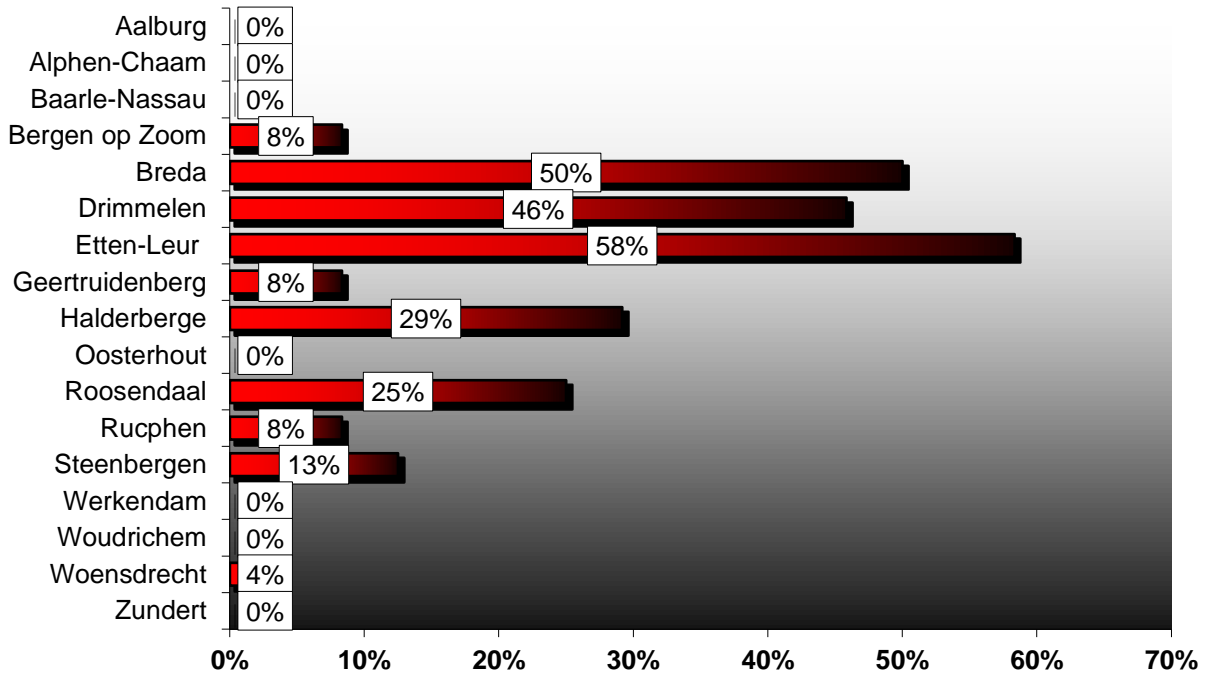

Vraag 6: Als de gemeente Moerdijk gaat samenwerken, met welke gemeenten zou dat dan moeten zijn?

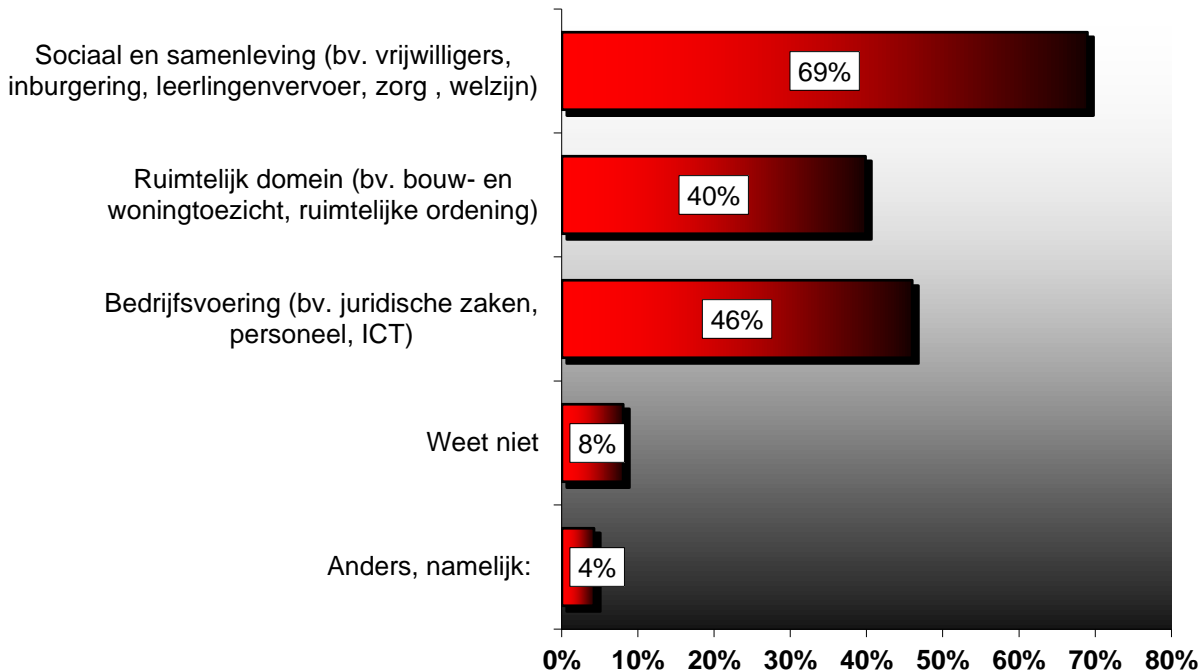
Vraag 7: Met welke andere gemeente(n) zou gemeente Moerdijk dan moeten gaan samenwerken?

(let op: aantal respondenten is 24, namelijk mensen die bij Vraag 6 Andere gemeente(n) hebben ingevuld).

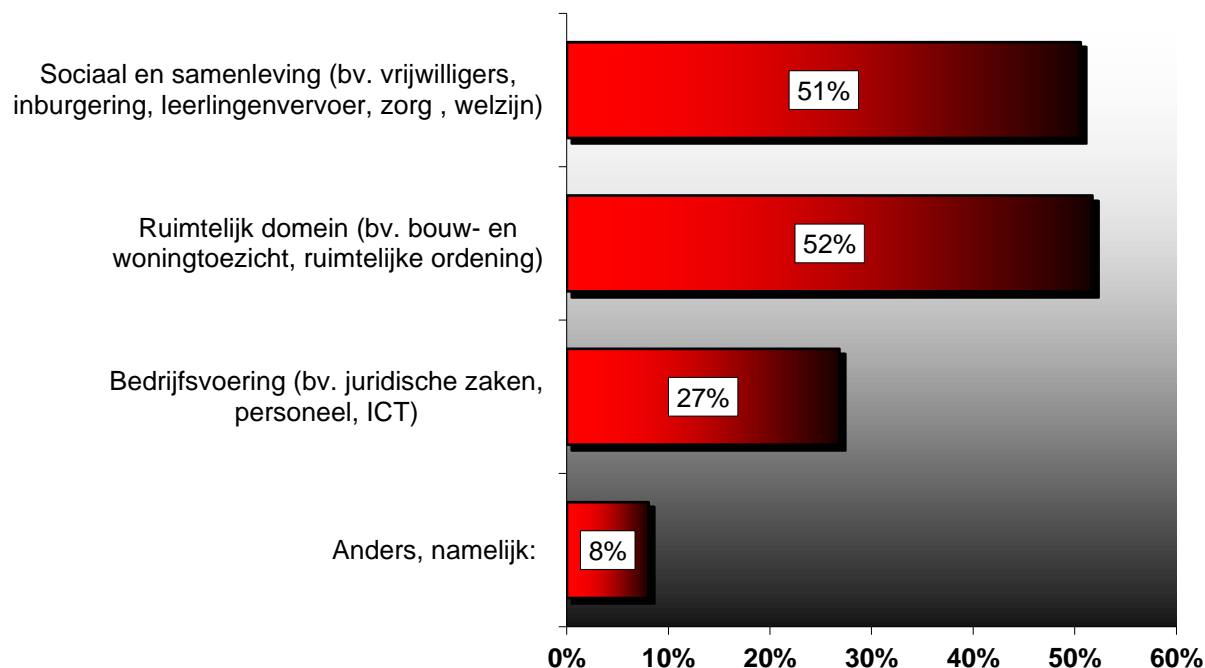
Vraag 8: Als de gemeente Moerdijk gaat samenwerken, waar moet zich dit dan op richten?
(meer antwoorden mogelijk)

Toelichting bij Anders, namelijk .....

- Kennis en ervaring delen op het gebied van milieu, aanpak (drugs)criminaliteit. Het werkt kostenverlagend en kennisverhogend als specialisten van meerdere gemeenten bijvoorbeeld problemen in de chemische industrie aanpakken (persoonlijke ervaring).
- Streven naar belastingverlaging voor de burgers.
- Toerisme & recreatie.
- Niet samen gaan.
- Inkoop.
- Afval, water, infrastructuur.
- Van elkaar leren hoe bepaalde processen en procedures gaan; om zodoende in eigen gemeente kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie te vergroten.
- Slagvaardiger en klantgericht de burger centraal zetten.
- Natuur en milieu (of valt dit onder ruimtelijk domein).
- Bedrijfs-economisch om de regio West-Brabant meer op de kaart te zetten. Besluitvorming, provinciale zaken, beleid en visie.

Vraag 9: Als de gemeente Moerdijk gaat samenwerken, wat moet de gemeente dan juist ZELF blijven doen? (meer antwoorden mogelijk)

Toelichting bij Anders, namelijk .....

- De Gemeente Moerdijk als prioriteit blijven zien.
- Sociaal en samenleving zoals het nu gaat zélf doen, maar samenwerking met andere gemeenten op basis van uitwisseling van kennis en praktijk.
- Zoveel mogelijk samenwerken.
- Er voor waken dat de gemeente haar eigen identiteit blijft behouden. Er zijn mensen die trots zijn om in de gemeente Moerdijk te wonen. Als de gemeente een grijze muis gaat worden en onzichtbaar gaat worden tussen de andere gemeentes (omdat ze meer op elkaar gaan lijken) dan krijg je ontevreden burgers.
- Heb het eerder aangegeven, de onduidelijkheid neemt toe en medewerkers krijgen steeds meer werk om de klanten te helpen doordat wij als klanten niet meer weten waar wij aan toe zijn. In verband met deeltijdbanen zijn er nu al misverstanden.
- Deze enquête is te eenzijdig opgesteld en gaat er vanuit dat samengaan een feit is. Ik zie deze enquête als een opmaat naar een groter verband, de geesten rijp maken!! Dit is zeer kwalijk!!!
- Groenvoorziening etc. is op zich ok in het ruimtelijk domein maar de ruimtelijke ordening kan beter. Zevenbergen is te ver weg en het kan toch niet slechter. Samenwerken kan wellicht meer slag brengen in aanpakken van grotere verkeersprojecten.
- Alles zelf doen.
- Gemeentehuis blijven behouden. Zodat inwoners nog wel contact houden met de gemeente en niet continue naar een grote stad (Roosendaal, Breda) moeten voor burgerzaken e.d. Er voor staan dat de gemeente behouden blijft. Niet de grote steden nog groter en de kleinere kernen leegstromen. Goed onderscheid maken tussen samenwerken en fuseren! Samenwerken is van elkaar leren en sterk staan in zaken die de hele regio aangaan en niet alleen voor de gemeente Moerdijk gelden. Denk hierbij aan het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor door onze gemeente. Maar geen fusie waardoor 5 gemeentes samen 1 grote gemeente worden! Hierin verlies je overzicht!

- Zelf blijven nadenken, maar wel samenwerken.
- Formuleren van beleid en controleren van taken uitgevoerd door een samenwerkingsorgaan.
- Bij strikt lokale belangen, dus niet gemeentegrensoverschrijdend, eindbeslisser blijven. Het samenwerkingsverband mag niet de Gemeente Moerdijk 'overrulen' bij belangen die alleen of voornamelijk de Gemeente Moerdijk aangaan (bijvoorbeeld bij beslissingen over bestemmingsplannen, woningbouw, industrie).
- Eigen unieke gemeentelijke zaken.
- Nvt.
- Veiligheid. Werven van bedrijven groot zowel als klein. Werven van meer inwoners. Werven van een Chemical Valley. Verantwoordelijk blijven voor de financiële middelen.
- Geen idee.
- Er is voor mij geen ALS optie.
- Leefbaarheid ondersteunen, bijvoorbeeld zwembaden, onderhoud leefomgeving. Ook loketfunctie voor bijvoorbeeld paspoorten, vergunningen.
- Promotie van toerisme.
- De gemeente moet zo lang mogelijk zelfstandig blijven, daar zijn ze toch voor bekwaam, dat laat u blijken, na 10 jaar.
- Niets.

Vraag 10: Welke goede raad zou u aan de provincie Noord-Brabant willen geven als het gaat om regionalisering?

- Geen, geen idee, weet niet (49 keer)
- Groot is niet altijd goed!
- Goedkoper. Geen geouwehoer, harder werken; geen onnodige vergadercultuur
- Betrokken zijn bij de mensen en open staan voor en ook wat mee doen!
- Blijf vooral in jezelf geloven.
- Bestuurders die niet zelf in deze gemeente wonen of werkzaam zijn, zullen de gemeente nooit beter kunnen besturen dan de gemeente nu zelf doet. Dat hebben we in Klundert al op kleinere schaal zien gebeuren. Laat de lokale overheid niet nóg verder van haar bevolking zetelen!
- Grotere gemeentes na herindeling blijken vaak niet meer in te kunnen spelen op de lokale problemen.
- Maak ze niet te groot, het wordt er alleen maar logger en trager van.
- Alleen door laten gaan als dit kostenbesparend werkt en de kwaliteit wordt verbeterd. Als blijkt dat dit niet het geval is dan moet men ook het besluit kunnen en durven terug te draaien.
- Proberen de zeer grote afstand tussen burgers en Provincie te verkleinen. Beter luisteren wat er in de samenleving leeft en daarop beter gaan reageren. Provinciebestuurders betere naamsbekendheid geven zodat een burger weet op wie en op welke partij hij kan gaan stemmen, de laatste stemronde was een grote onbekende soap!! Allemaal onbekende figuren!!
- Vooral zelfstandig blijven en niet te groot worden. Blijf voor de burger bereikbaar en persoonlijk.
- Punt 1; BURGERSPARTICIPATIE !!! De Gemeente(n) denken, dat ze weten wat leeft onder de Burgers, maar in mijn beleving, klopt dit ABSOLUUT niet. Als de Gemeente dit probleem onder de knie heeft, dan pas kan de Gemeente een prioriteitenlijst opstellen.
- Blijf genoeg aandacht houden voor de mensen in de eigen gemeente.
- Niet doen, wordt net als bij de politie een puinhoop.
- Behoud je eigen identiteit en hoe de lijnen kort en bondig naar de burgers toe.
- Vooral uitwisseling van gegevens zonder bestuurlijke consequenties.
- Voor wat betreft Moerdijk: Let op de kleinere kernen. Die hebben het toch al zo moeilijk.
- Samenvoegen is geen doel op zich. Zorgdragen voor blijvende toegankelijkheid en connectie met de burgers.
- Identiteit van de gemeente bewaren.
- Hou het simpel en overzichtelijk!
- Verlies de burger niet uit het oog, waak voor (nog meer) bureaucratie en een te logge organisatie.
- Toch proberen je eigen identiteit te behouden. Succes!!!!
- Proberen om zoveel mogelijk in de gemeente te laten. Wat ik zelf merk is dat ik voor bijvoorbeeld het UWV van Zevenbergen of met de bus naar Breda en dan naar Etten-Leur moet, of met de trein naar Roosendaal en dan naar Etten-Leur. Sommige connecties zijn niet op elkaar afgestemd. Ik heb de indruk dat alles en iedereen hun eigen domein gewoon veilig probeert te stellen (c.q. te verbeteren) terwijl er niet met elkaar gecommuniceerd wordt. Er wordt heel veel verbeterd, maar er wordt geen rekening met de omliggende zaken gehouden. (Openbaar Vervoer om bij het UWV te komen vanuit Zevenbergen, Klundert, etc.) Dit voorbeeld geldt ook toen de Huisartsenpost naar Etten-Leur werd verplaatst!
- De eigen identiteit niet uit het oog verliezen.
- Blijf communiceren en luisteren naar inwoners.
- Keep it simpel system. We hebben al 150 bobo's in Den Haag die niet veel gezond verstand tonen, door alle gemeenten op een hoop te vegen en vanuit die grote hoop te besturen krijgen we er ongevraagd nog 150 000 van die nutteloze bobo's bij, lees gemeentebestuurders. En anders is er altijd wel een baantje te regelen voor en door de mand gevallen volksvertegenwoordiger. Moerdijk regelt haar eigen zaken!
- Zorg ervoor dat elke regio haar eigen identiteit blijft behouden, laat de mensen trots blijven op ten eerste hun eigen regio/gemeente en ten tweede op Brabant!
- Zorg voor behoud van eigen identiteit met name in de kleinere dorpen.
- Denk aan de burger en niet perse aan gewin.
- Laat de organisatie wel de werkzaamheden en cultuur van de organisaties volgen.

- De zaken waar we geen kaas van hebben gegeten deel die met een anderen zodat er iets goeds uitkomt. Hierbij denk ik aan zorg; thuiszorg, ouderenzorg, gehandicaptenzorg en jeugdzorg. Als je geen specialisten hebt besteedt het dan uit. In de zorg draait het om mensen, je kan hier geen fouten maken!
- Maximale ondersteuning.
- Schoenmaker blijf bij je leest!!
- Laat het zoals het is.
- Burgers hebben nu al niets te vertellen in de gemeente Moerdijk. Ik vrees dat dit alleen maar verder verslechterd, dus heel veel meer aandacht voor de kleine wensen van de burgers. Voor de grote infrastructurele problemen alsmede bijvoorbeeld zorg & welzijn dienen er echte professionals aangesteld te worden en dit niet overlaten aan goed bedoelende amateurs omdat ze toevallig lid zijn van een politieke partij die veel stemmen kreeg.
- Meer beslissingen aan de gemeentes overlaten.
- Blijf dicht bij de burger staan en blijf vooral eerlijk in je werk!!
- Zoveel mogelijk de eigen identiteit behouden.
- Het ondersteunen.
- Probeer met een "commerciële" inslag nieuwe ontwikkelingen te benaderen, niet met traditionele ambtenarenaanpak.
- Niet doen, onze gemeente is al ingewikkeld genoeg. Kijk ook naar de belangen van de verschillende partijen bijvoorbeeld tourisme dat is al zo verschillend in de omringende gemeenten. Ook het grote industrieterrein hier moet onder dezelfde regels blijven. Nogmaals maak het niet ingewikkelder dan het al is. Als ik denk aan regio Rijnland rond Rotterdam in het verleden dat mislukte en dat heeft veel geld gekost. Hoe langer het bestuursapparaat des te duurder het wordt. Gezamenlijke inkopen kan altijd geregeld worden, maar of dat echt voordeliger is. Dus niet doen.
- Ben niet deskundig genoeg om hier een weloverwogen antwoord te geven.
- Breek de huidige herindelingen af en zorg er voor dat de mensen in de straat zich weer herkennen in hun eigen (plaatselijke) bestuur. Ik heb nog geen enkel rapport gezien waaruit blijkt dat gemeentelijke herindeling het ei van Columbus is! Stop met deze onzalige weg en breng het bestuur dicht bij de mensen!!
- Vaak wordt er te snel samengewerkt maar dit komt de individuele burger niet ten goede. De gemeente komt dan verder van de burger af te staan waardoor het gevoel van saamhorigheid ook minder wordt.
- Gemeentelijke herindeling op zich is logisch. Het verbetert de politiek / gemeenteraad in mijn ogen. Kwaliteit moet beter van de provinciale raad. Moerdijk met 11 kernen is een raar ding en logischer om op te knippen richting Steenberg en Willemstad, Fijnaart en de rest richting Haldeberge etc. Geef de haven niet weg aan Rotterdam (LPM gaat werken, creëert banen en inkomsten, gebruik deze).
- Alle gemeente opheffen.
- Laat het niet groter worden als dat het nu is.
- Aandacht voor burger- en cliëntenparticipatie. In verband met de toename van instroom van asielzoekers aandacht voor inburgering en integratie van deze mensen.
- Elke nu bestaande gemeentehuis inloop behouden. Zorg en wonen op elkaar afstemmen. Grote aandacht voor de zwakkeren in de gemeente zorg voor werk en sociaal contact.
- Kijk naar de behoefte van de inwoners van de gemeente. Laat de ouderen en gehandicapten niet in de kou staan omdat Den Haag te weinig geld geeft. Probeer ook het banenaanbod in de sector zorg/welzijn/jeugdzorg te vergroten met uitzicht op een vast contract. Geef de inwoners financiële zekerheid en laat ze niet in de kou staan. Wanneer dit gebeurt zal de inzet van de inwoners op bijvoorbeeld vrijwillige basis weer groter worden. Geven en ontvangen! Verlies jezelf niet onder grotere gemeenten!
- Eigen identiteit blijven behouden
- Alles zo houden.
- Oog houden voor kleine kernen; zorg dragen dat deze niet onbewoonbaar worden en de jongeren vandaar vertrekken.
- Samen werken is goedkoper, en je staat veel sterker.
- Rechten en plichten in elk afzonderlijke gemeente binnen deze regio gelijkwaardig stellen.
- Doe het niet, de schade van de vorige herindeling is nog niet hersteld.
- Meer bestuurders aantrekken uit het bedrijfsleven, omdat deze beter huidige en komende problematiek kunnen inspelen.

- Sec kostenbesparing is op langere termijn niet altijd de beste oplossing. Eigen identiteit is des belangrijker in de tijd van globalisering.
- Openheid naar de burger. Openbaar vervoer aanpassen. Eerlijke verdeling van taken.
- Houdt onderscheidt. Leer van elkaar maar denk aan de inwoners. Het is prettig om het kleinschaliger te hebben. Dat je weet waar je moet zijn voor vragen, het regelen van zaken of het ophalen van documenten. Niet dat je als inwoner van een regio 30km moet rijden voor het ophalen van een document, of voor het stellen van een vraag over vergunning of iets dergelijks! Niet alles kun je aansturen over internet en telefoon. Persoonlijk aanspreekpunt en gezicht werkt ontzettend prettig.
- Grootschaligheid betekent geen verbetering.
- Samenwerking tussen gemeenten is, wanneer het in voordeel van de burgers is, prima. Maar houd altijd de menselijke maat aan. Kwaliteit kost geld en wanneer er bespaart moet worden en gemeenten daarom gaan samenwerken, is dat prima, zolang de kwaliteit van het product er niet onder leidt (zie fusie ziekenhuizen Roosendaal en Bergen op Zoom tot één ziekenhuis, burgers niet blij, bestuur wel).
- Echte vakmensen met kennis van zaken op de juiste plaats zetten.(praktijkmensen en geen bureaucraten).
- Doen als het kan.
- Behouden van de eigen identiteit is noodzakelijk.
- De huidige situatie blijven handhaven qua verdeling van de kernen onder de gemeenten. Nagaan of elke gemeente wel behoefte heeft in een fusie met een andere gemeente en daar wel het nut van in ziet.
- Stimuleer alleen en verlicht niets.
- Geen!! De provincie is mijns inziens niet vatbaar voor advies van de burger. Onze gemeente Moerdijk gelukkig wel.
- Minder praten meer doen luisteren naar de inwoners.
- Haal kracht uit samenwerken maar bewaak de identiteit van de gemeenten en plaatsen. Een te grote gemeente verliest contact met burgers en dat is nu net waar dit overheids orgaan voor is.
- Stoppen met het in iedere gemeente moeten willen ontwikkelen van Bedrijventerreinen. Te veel concurrentie binnen een paar vierkante kilometer. Daarnaast het onbeschoft op de gemeentegrens bouwen van windmolens. Echt heel heel kinderachtig en bepaald storend.
- Luisteren en handelen naar de mening en wensen van de inwoners. Geen megalomane projecten opstarten waarmee een "bestuurder" zich wil profileren.
- Maak het niet te groot en te log. Gemeentelijke herindeling heeft nog nooit geld opgeleverd, alleen maar geld gekost.
- Respecteer de eigen identiteit. Geen hoofdkernen creëren.
- Bedenk dat als het er op aan komt, mensen voornamelijk geïnteresseerd zijn wat in de eigen achtertuin gebeurt. Dus als Moerdijk een offer moet brengen ten gunste van een omliggende gemeente, dan liever niet.
- Eerst inzicht verkrijgen in de kennis per bestaande gemeente. Ten tweede inzicht krijgen in de welwillendheid per gemeente, om op welk vlak te willen gaan samenwerken. Ten derde een kosten-batenanalyse maken betreffende de voor- en nadelen per soort samenwerking.
- Probeer niet op teveel fronten tegelijk te beginnen. Laat gemeenten met een aantal behapbare doelstellingen beginnen omdat bij mislukkingen in het begin de lust tot samenwerken zal verminderen.
- Behoud van eigen identiteit. Bewoners moeten zich herkennen in het beleid van hun gemeente.
- Maak de afstand tussen bestuurders en burgers niet te groot. Efficiency kan wel eens zeer inefficiënt zijn, als mensen daardoor de weg kwijtraken.
- Probeer regionale identiteit te behouden.
- Geen herindeling van gemeenten als dit de gemeenten zal vergroten. Een grotere organisatie staat ver weg van de burgers en is vaak logger en bureaucratisch. Mensen zijn belangrijker dan geld. Zorg ervoor dat er geld en mogelijkheden blijven voor mensen met een lage opleiding en/of inkomen.
- Sta dicht bij de burgers. Niet teveel bureaucratie.
- Leer van elkaar waar het kan, maar blijf eigen krachten benutten. Op welke gebieden gaat het in andere regio's beter, hoe kunnen wij daar gebruik van maken?
- Maak de regio's niet te groot.
- Bedenk eens dat jullie mijn geld aan het uitgeven zijn. Ik moet de broekriem aantrekken van onze leiders en zij zelf blijven uitgeven.
- Ze kunnen het. Er zitten genoeg knappe mensen om dat op te lossen.
- Houdt de lijntjes naar de inwoners kort en overzichtelijk. Géén kastje naar de muur verhaal!!!!

- Proberen zo zelfstandig mogelijk te blijven binnen de wettelijke kaders.
- Bundel de krachten van zuster gemeentes.
- Met elkaar voor oplossingen zoeken en naar de gewone mensen luisteren.
- De veiligheid en zorgzaamheid van de burgers bovenaan de lijst laten staan.
- Sta op als faciliteerder/mediator.
- Zorg dat de burgers in de gemeente binnen een jaar een huur huis hebben in plaats van 7 jaar omdat de asielzoekers voor gaan en wij als burgers kunnen de pot op.
- Luister naar de burger, ga de dialoog aan en handel ernaar.
- Blijf gewoon jezelf dan ben je het beste af.
- Samenwerken loont alleen als iedereen in zijn waarde gelaten wordt en elkaars kracht versterkt en gebruikt wordt. Samenwerken is niet meer bureaucratie en logge bestuur, alles moet makkelijker worden met name op gebied van zorg en welzijn.
- Beter een goede samenwerking dan een slechte herindeling.
- Meer samenwerken.
- Dat de kleine gemeentes niet in het vergeethoekje terecht komen. Respecteer de wens van een eigen identiteit .
- Grote regio's zijn logge organisaties, risico van bureaucratie wordt groter. En niet te vergeten belangenstrijd, wat weer extra geld kost.
- Doe het nu eens in één keer goed. Bespreek alles goed door van te voren en regel het dan.
- Voeg gemeentes slechts samen als dat meerwaarde biedt voor de inwoners. Ga niet herindelen alleen om gemeentes aan bepaalde inwoneraantallen of grondoppervlaktes te voldoen, maar kijk naar het belang van de inwoners en daarbij dus ook naar de identiteit van een gemeente.
- Steun elkaar allen waar dat noodzakelijk is. De afstand tussen burger en gemeente wordt alleen maar groter. Financieel zouden de kleinere kernen er wel op vooruit kunnen gaan, maar waak voor identiteitsverlies.
- Aandacht voor eigen identiteit, aandacht voor belangen buitengebied versus grotere (stedelijke) belangen.
- Denken en handelen als een ondernemer.
- Regionale samenwerking kent veel meer voordelen dan nadelen.
- Blijf in gesprek met de burgers.
- Maak een regio in oppervlakte niet te groot.
- Kwaliteit gaat voor kostenvoordelen. Samenwerken kan, mits er gekozen wordt voor een uniforme wijze van handelen. Als dit niet is, zal samenwerken lastig zijn omdat een afdeling dan te veel rekening moet houden met verschillende gemeentes wat nadelig kan werken voor de burger. De burger kan hierdoor hinder ondervinden in de zin van een traag reagerende gemeente of hogere kosten.
- De gemeentes laten zoals ze nu zijn. Moeten niet nog groter worden. Burgers moeten zich thuis voelen in hun eigen gemeente.
- Voorkomen dat het onpersoonlijk wordt en dat mensen regeren die niet betrokken zijn bij kleinere dorpen.
- Minder regels en sneller reageren naar de inwoners. Vergunning verlening versnellen, en de inwoners steunen bij het verbeteren van de leefbaarheid .Bedrijven uit de gemeente inzetten bij werkzaamheden in de gemeente.
- Houdt de lijnen zo kort mogelijk.
- Alles zo veel mogelijk zo laten.
- Eigenheid bewaren.
- Letten op de kwaliteit. De juiste man op de juiste plaats.
- Heel graag bekwaame, goed opgeleide, vriendelijke bestuurders en ambtenaren, met kennis van zaken, die zorgvuldig omgaan met de middelen die de bewoners moeten opbrengen! Succes!
- Goed nadenken.
- Maak gebruik van elkaars kracht.
- Niet alles draait om geld of efficiency. Schaalniveau en democratische legitimatie van bestuur.
- Heel goed communiceren met elkaar.
- Hou het gezamenlijke doel in gedachte.
- Let op eigen identiteit en op eigen inwoners.
- Niet te hard van stapel lopen.
- Behoudt je eigen identiteit en denk vanuit de burgers uit alle kernen van de gemeente Moerdijk.

- De regio niet te groot maken.
- Snelle besluitvorming en kwaliteit verbeteren!
- Laat de gemeentes ondanks samenwerking met andere gemeentes hun eigen identiteit niet verliezen.
- Decentraliseer - in het verlengde van de decentralisaties jeugd, zorg en werk van Rijk naar gemeenten - de komende statenperiode de taken, die nu nog (deels) bij de provincie in uitvoering zijn en taken zijn die bij uitstek kunnen worden uitgevoerd door gemeenten en in samenwerkingsverbanden (ic. regio). Hevel hierbij 100% van het provinciale budget, dat nu provinciaal toegekend is aan deze taken, over naar de gedecentraliseerde uitvoering.
- Een decentralisering zorgt voor veel kosten om dat voor elkaar te krijgen. Over 10 jaar gaan we dan weer centraliseren en dat kost ook weer veel geld. Samenwerken dus wel maar niet weer veel kosten maken om te herindelen. Op deze manier is er over de afgelopen jaren al veel te veel geld in een bodemloze put verdwenen.
- Probeer de kernen leefbaar te houden. Zorg voor bereikbaarheid van de administratie (gemeentehuis).
- Goed nadenken voordat je geld uit gaat geven.
- Samenwerken kan een gemeente versterken. Kijk naar de sterke punten van andere gemeentes en leer hiervan.
- Zorg dat de overheid dicht bij de inwoners en bedrijven blijft. Grotere gemeenten in landelijke gebieden staan veelal verder van ze af. Samenwerken bespaart meestal geen geld! Veel kosten gaan nl. naar afstemming en consensus zoeken. Kostenbesparing hoeft misschien ook niet als je zorgt dat samenwerken waarde oplevert in de zin van beter resultaten met een hogere kwaliteit. Daar mogen we als samenleving geld voor over hebben.
- Blijf jezelf als gemeente.
- Jezelf blijven en leren van elkaar.
- Zorg voor leefbare dorpen zodat de jeugd niet naar de steden trekt. Investeer in dorpen zodat ze gezellig en leefbaar blijven.
- Sommige zaken kunnen beter regionaal geregeld worden in overleg, echter dit mag geen bureaucratisch instituut worden dat enkel naar kosten en prestige kijkt.
- Om meer toe te zien en de uitvoering over te laten aan de samenwerkende gemeenten.
- Samenwerken door middel van advies en kennis. Géén herindeling van gemeentes!
- Luister naar de gemeenten en voer de goede ideeën uit.
- Ik juich het ten zeerste toe als gemeenten gaan samenwerken en voor de provincie is hier de mooie taak weggelegd om te controleren, dat dat goed gebeurt.
- In samenwerkingen gaat het om compromissen sluiten, het moet niet zo zijn dat 1 gemeente in de samenwerking meer zeggenschap heeft dan de andere gemeente vanwege een verschil in grootte of aantal inwoners.
- Denk ook aan de verdeling van sterke en zwakke gemeente, zet er geen groot verschil in, want de kleine zal het onderspit delven.
- Succes.
- Naar elkaar luisteren.
- Nu is Moerdijk teveel afgestemd op Roosendaal en Bergen op Zoom. Het lijkt mij veel logischer Etten Leur, Breda en eventueel Oosterhout met elkaar te laten samengaan/samenwerken.
- Kosten in de hand te houden, zeer zeker op ICT projecten.
- Er op letten, dat er geen onrust onder de bevolking ontstaat.
- Zorg voor een goede balans tussen samenwerking en onafhankelijkheid.
- Wel samenwerken maar niet ten koste van eigen identiteit.
- Zorg ervoor dat samenwerking inderdaad kosten bespaart en efficiëntie bevordert. Dit mag alleen niet ten koste gaan van de serviceverlening aan de inwoners van de gemeente.
- Weet het niet.
- Wat goed werkt laten zoals het nu is en investeren in kwaliteit van zorg verbeteren door aandacht te besteden aan effecten transitie. Meer samenwerking op gebied van werkgelegenheid.
- Transparant en bestuurbaar houden.
- Blijft dicht bij de bewoners. Dat is je primaire taak. Daar waar het kan wel werken aan efficiency verbetering.
- Hoe groter het lichaam hoe moeilijker te besturen. Fijnaart was eerst zelfstandig: samenvoeging zou voordelen op leveren maar een burgemeester maar één administratie zou zorgen voor betere voorzieningen en goedkoper. Wat is het resultaat: zwembaden moeten sluiten, dorpshuizen zijn te duur,

subsidies worden terug gedraaid. Toen Fijnaart zelfstandig was kon dit allemaal en er was zelfs een sluitende begroting. Dus vergroting is je eigen voor de gek houden.

- Goed nadenken over hoe en waarom.
- Luister ook naar de inwoners.
- Luister naar burgers.
- Goed over nadenken.
- Word niet te groot. Mooi voorbeeld is Bsw in Etten-Leur: werkt ook voor geen meter Toen het de gemeente zelf deed was alles prima.
- Luister naar de mensen.
- Kwaliteitsverbetering.
- Organiseer zaken zo dicht mogelijk bij burger, om afstand overheid-burger zo klein mogelijk te houden. Vergroot ook de bereidheid van burgerparticipatie.
- Samenwerken.
- Ik denk dat jeugdzorg en hulp bij mensen niet bij de gemeente hoort. Ze krijgen taken waarvan ze niet echt weten hoe ze het moeten organiseren We hebben niet met dingen te doen maar met mensen die vaak echt totaal afhankelijk zijn.
- Regionalisering is prima als het doel niet uit het oog verloren wordt.
- Samen werken is prima, maar openbaar vervoer hoort daar bij!!
- Vergeet niet dat er ook een wereld is "over de brug" ook al is het een andere provincie.
- Het is vooral belangrijk, dat elke gemeente zich blijft inzetten voor het belang van de inwoners.
- Fusie van gemeenten in West-Brabant tot meer samenwerking.
- Blijf denken in het belang van de burgers, focus niet alleen op het financiële plaatje (dit mag niet leidend zijn).
- Krachten bundelen.
- Naar de mensen, inwoners luisteren, dat word te weinig gedaan.
- Blijf alert op alle gebied.
- Houden van eigen identiteit. Het geloof van de burger in de eigen gemeente.
- Kijk uit dat gemeenten hun eigen identiteit niet verliezen, mensen zijn trots op het dorp of stad waarin ze leven.
- Oppassen dat de gevoelsafstand tussen gemeente en burger niet nog groter wordt
- Zorg dat inwoners band houden met hun gemeent, maar ook bij provincie. Geld maakt niet in alles gelukkig.
- Blijven letten op dat gene dat kleine gemeenten hun eigen gezicht blijven houden .Zo als geen hoogbouw en liefst geen stoplichten en betaalde parkeerplekken bijvoorbeeld.
- Gemeentes die goed funktionen laten zo het is, en gemeentes die niet goed funksioneren, maatregelen nemen dat het wel goed gaat!!
- Dat we wel onze eigen identiteit blijven houden en dat we niet overruled worden door grotere gemeentes.
- Samen waar kan om meer slagkracht te bewerkstelligen. Meer out of the box denken en vooral mensgerichte beslissingen omarmen i niet plaats van achterhaalde bureaucratische regels implementeren die hun doel voorbij schieten. U bent tenslotte om het volk te dienen en niet om hen woongenot te ontnemen.
- Laat de eigen identiteit behouden blijven.
- Overleg met de burgers ter plaatse.
- In ieder geval een betere enquête samenstellen want dit lijkt nergens op.
- Bij de vorige herindeling was Moerdijk de som van overgebleven gemeenten. De sluitpost!!! Dit zou anders moeten.
- Als gemeente Moerdijk beslist de sociale gemeente blijven die het nu is. Daar dient aandacht aan worden besteed, dus niet alles samen maar eigen identiteit blijven behouden naar de burgers toe. Er zijn al genoeg problemen met 11 kernen laat staan dat alle gemeente samen gaan.
- Geen externe adviseurs inhuren.
- Zorg voor minder bureaucrasisering, dit moet niet toenemen. Betrokkenheid burger en positie burger belangrijk.
- Hou het belang van de burgers in het oog.

- Flink doorpakken, stevige herindeling doen. Gemeenten zijn de enige organisatie die nog op gemeentelijke schaal zijn georganiseerd. De rest is kleiner of groter. Stevig doorontwikkelen van digitalisering, meer loslaten en groot worden om nabij te blijven.
- Pak het niet te groot aan, er gaat te veel verloren.
- Eigen identiteit behouden.
- Samenwerking waar mogelijk.
- Goed luisteren naar de wensen en meningen vanuit de diverse gemeenten en hen niets "door de keel duwen". Zij moeten vooral geen stokpaardjes berijden.
- Blijf meewerken.

Vraag 11: Wij zijn aan het einde van de vragenlijst. Wilt u nog iets opmerken?

	Percentage	Aantal
nee	93%	243
ja, namelijk	7%	18
Total	100%	261

Toelichting bij Ja, namelijk ..... :

- Dat het niet door gaat en de gemeente Moerdijk blijft zoals het nu is.
- Ik heb meerdere malen, per telefoon en e-mail, klachten ingediend en vragen gesteld aan de Gemeente Moerdijk. Op de e-mails heb ik nooit een reactie mogen ontvangen. Klopt dit wel?
- Gemeente neem je verantwoordelijkheid, wees efficiënt waar mogelijk en beperk de bureaucratie, laat kosten besparen niet de boventoon voeren bij samenwerking maar efficiëntie en effectiviteit (en als dat dan ook nog bespaart is dat mooi).
- Nu zijn er al mensen die niet weten waar ze voor sociale dienst of wmo moeten zijn, en als ze moeten bellen raken ze in de war en laten het maar zo. Ook nu al is het verwarrend door de deeltijd banen Als de bewuste contactpersoon er niet is blijven sommigen net zo lang thuis om te wachten(vaak dagen). Soms als men er over praat en men vindt het goed probeer ik te helpen, maar het wordt ook voor mij steeds lastiger om de regelingen bij te houden. Dit zijn de ervaringen van dit moment en vervoer vanuit de kernen is er nauwelijks. Dus nochmaals doe het niet en neem een voorbeeld aan voormalig Rijnmond.
- Stop met deze proefballonnenactie en zorg er voor dat het bestuur weer dicht bij de mensen komt te staan. Terug naar de situatie van voor de herindeling zal er in ieder geval voor zorgen dat er weer cohesie komt in de dorpen! Het kapitalisme (liberaliteit) heeft er voor gezorgd dat de samenleving uit elkaar is gespeeld!! Kijk naar de top van ABN AMRO deze mensen staan buiten iedere werkelijkheid, allemaal het gevolg van liberalisering. De liberalisering van de woningmarkt (woning corporaties) zorgt er voor dat de toestand op de huurmarkt desastreus is. Er zijn nog talloze voorbeelden aan te dragen die fout gaan door dit verderfelijke rechtse beleid!! Dit duurt net zo lang tot de bevolking in opstand komt.... kijk maar naar Noord Afrika wat daar is gebeurd. Doe dit nu niet af als links gewauwel doe er iets mee, stel je dienstbaar op! Uiteindelijk wint het volk!
- Something is cooking!
- Zoek a.u.b. die vakmensen uit de praktijk voor de vakgerichte functie's.
- Ik vind de vraagstelling te veel sturend naar een samenwerkingsverband.
- Graag zou ik willen zien dat de resultaten van het onderzoek leiden tot een nota waarin doelen SMART zijn geformuleerd. Vervolgens zou ik graag na het verstrijken van de vooraf gestelde tijd willen kunnen zien in hoeverre de gemeente daadwerkelijk de doelen heeft gerealiseerd in de vorm van zichtbaar resultaat. Dit laat aan de burgers zien dat daadwerkelijk naar hun input wordt geluisterd.
- Moerdijk kan prima samenwerken met Etten-Leur.
- Als tot samenwerking wordt besloten, zou er voor gezorgd moeten worden dat de taken goed en eerlijk verdeeld zijn en dat iedere betrokkene weet waar hij of zij aan toe is. Besteedt liever een jaar meer aan de voorbereiding dan sommige zaken onduidelijk zijn en als het gaat om de zorg betrek er dan ook diegenen bij die van zorg afhankelijk zijn.
- Het is zeer goed dat u de mensen laat meedenken.
- Wees en blij wie je bent en streef niet voordurend naar schaalvergroting want per saldo pakt het immer verkeerd uit.
- Als je een modern mens bent dan gaat het goed, maar als je gebrekkig bent en je woont 15 km van het gemeentehuis, dan is het niet eenvoudig om daar te komen!!
- Leg uw oor vaker te luisteren bij uw burgers om zo meer draagkracht te scheppen. Hierdoor zullen de betrokkenheid en participatie toenemen.
Het is absurd dat raden en colleges zo vasthouden aan hun eigen bestaan terwijl burgers, organisaties, bedrijven dwars door alle gementegrenzen heen functioneren.